

Передериева С.А. МЕТОДИЧЕСКИЕ ПОДХОДЫ ПРОВЕДЕНИЯ САНАЦИИ АГРАРНЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ

Методические подходы поэтапного проведения санации предусматривают формирование адаптивной модели стратегии санации аграрных предприятий, которая включает разработку комплекса организационно-экономических мероприятий финансового оздоровления предприятия-должника, сгруппированных в основные блоки согласно определенным задачам и целям.

Ключевые слова: стратегия санации, санационная концепция, эффективность санации, санационный аудит, санационная способность.

Perederieva S.A. METHODOICAL APPROACHES OF CONDUCTING OF READJUSTMENT OF AGRARIAN ENTERPRISES

Methodical approaches of the stage-by-stage conducting of readjustment foresee forming of adaptive model of strategy of readjustment of agrarian enterprises, which includes development of complex of organizationally-economic measures of the financial making healthy of enterprise-debtor, grouped in basic blocks in obedience to certain tasks and aims.

Key words: strategy of readjustment, readjustment conception, efficiency of readjustment, readjustment audit, readjustment ability.

Передерієва С.О. – Луганський національний аграрний університет, к.е.н., доцент кафедри «Фінанси і кредит».

Стаття подана 18.05.2012

УДК 338.2:334716

Пожусва Т.О.
м. Запоріжжя

ОБГРУНТУВАННЯ СУЧАСНИХ ПІДХОДІВ ДО ФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА

У статті розглянуто теоретичні основи економічної безпеки підприємства та досліджено основні підходи до формування його економічної безпеки.

Ключові слова: економічна безпека підприємства, ресурсно-функціональний підхід, системний підхід, методичний підхід, конкурентні переваги.

Постановка проблеми. Ситуація, що склалася в суспільстві та його економічній системі, спричинила багато непередбачених небезпек і загроз українському підприємництву. До того ж продовжують діяти традиційні, завжди існуючі деструктивні чинники. Наприклад, розкрадання, шахрайство, корупція, криміналізація бізнесу, промислове шпигунство, фальсифікації тощо. Будь-який бізнес, будь-яке підприємництво пов'язані з комерційним ризиком, природа якого дуже різноманітна.

Важливий аспект у забезпеченні економічної безпеки підприємства – створення, отримання та збереження в таємниці тієї інформації, завдяки якій воно може бути учасником вигідного внутрішнього та міжнародного обміну товаром і

знаннями, маючи від комерційної таємниці цінність, і як спосіб діяльності [1, с. 3].

Аналіз останніх присвятили свої праці: Герасимчук, В. Духов, Кузьмін, А. Кірієнко, Мельник, І. Михасюк, Таранушенко, С. Покро, В. Шлемко, В. Ярочкін. Важливою категорією вима

Мета статті. М

Виклад основ економічної безпеки різноманітних підходів відрізняються один від о

Деякі науковці підприємства з позицій

що економічна безпека

використання його ресу

підприємства як стан на

для запобігання загроз

сьогодні та в майбутньо

Детальне вивч

виділити його головну

дослідження проблеми

внутрішні та зовнішні

економічної безпеки

економічної безпеки п

характеризують стан ф

розробляються заходи

функціональних складо

Ресурсно-функ

характер, оскільки кри

оцінки. Такий підхід пе

діяльності підприємств

економічної безпеки та

Т.Г. Васильців

безпеки підприємства, і

принципово відрізняють

До першої групи віднес

економічної безпеки і

характеризують рівень

фінансової стійкості, кс

тим методичні підходи

галузевий, а також

розглядаються методи

ДИ ПРОВЕДЕНИЯ

ии предусматривают
предприятий, которая
еских мероприятий
ных в основные блоки

ения, эффективность

CONDUCTING OF

of readjustment foresee
enterprises, which includes
f the financial making
ertain tasks and aims.
ception, efficiency of

її університет, к.е.н.,

аття подана 18.05.2012

Пожуєва Т.О.
м. Запоріжжя

ОРМУВАННЯ ПРИЄМСТВА

економічної безпеки
до формування його

дприємства, ресурсно-
ний підхід, конкурентні

суспільстві та його
небезпек і загроз
і традиційні, завжди
ахрайство, корупція,
ції тощо. Будь-який
иком, природа якого

еки підприємства –
її, завдяки якій воно
ого обміну товаром і

знаннями, маючи від цього прибуток. Така інформація відноситься до категорії комерційної таємниці. Вона може фігурувати на ринку як товар, що має самостійну цінність, і як спосіб забезпечення ефективної промислово-підприємницької діяльності [1, с. 3].

Аналіз останніх досліджень. Питанням забезпечення економічної безпеки присвятили свої праці: О. Ареф'єва, В. Білоус, І. Бінько, Н. Вавдіюк, В. Гесць, З. Герасимчук, В. Духов, М. Єрмошенко, Я. Жаліло, С. Злупко, Т. Кузенко, О. Кузьмін, А. Кірієнко, Т. Ковальчук, Б. Кравченко, М. Лесечко, В. Марцин, Л. Мельник, І. Михасюк, С. Мочерний, В. Мунтіян, Н. Нижник, Г. Пастернак-Таранушенко, С. Покропивний, Г. Ситник, А. Ревенко, О. Терещенко, С. Шкарлет, В. Шлемко, В. Ярочкін та ін. Проте існуюча різноманітність поглядів щодо суті цієї важливої категорії вимагає їх узагальнення та формування єдиного підходу.

Мета статті. Метою статті є розгляд та узагальнення існуючих підходів до формування економічної безпеки на підприємстві.

Виклад основного матеріалу. Дослідивши ряд наукових джерел з економічної безпеки підприємства, можна стверджувати, що існує багато різноманітних підходів до формування економічної безпеки підприємства, що відрізняються один від одного.

Деякі науковці підходять до з'ясування суті економічної безпеки підприємства з позицій ресурсно-функціонального підходу, тобто вони вважають, що економічна безпека суб'єктів господарювання – це стан найбільш ефективного використання його ресурсів. Так, Є.А. Олейніков розглядає економічну безпеку підприємства як стан найбільш ефективного використання корпоративних ресурсів для запобігання загроз та забезпечення стабільного функціонування підприємства сьогодні та в майбутньому.

Детальне вивчення ресурсно-функціонального підходу дає підстави виділити його головну перевагу, зокрема комплексний, системний підхід до дослідження проблеми, оскільки саме в межах цього підходу досліджуються внутрішні та зовнішні фактори, які впливають на стан функціональних складових економічної безпеки підприємства, здійснюються аналітична оцінка рівня економічної безпеки підприємства та розрахунок економічних індикаторів, що характеризують стан функціональних складових економічної безпеки організації, розробляються заходи із забезпечення максимально високого рівня безпеки функціональних складових та економічної безпеки підприємства загалом.

Ресурсно-функціональний підхід є досить трудомістким, має суб'єктивний характер, оскільки критерій економічної безпеки визначається на базі експертної оцінки. Такий підхід передбачає проведення оцінки всіх функціональних складових діяльності підприємства, що унеможливує швидкий розрахунок індикаторів економічної безпеки та швидке прийняття управлінських рішень [2, с. 69-72].

Т.Г. Васильців розглядає методичні підходи до формування економічної безпеки підприємства, що є подібними та взаємообумовленими, а також такі, що принципово відрізняються за способом та узагальненим показником оцінки її рівня. До першої групи віднесемо ті, які певною мірою застосовуються для оцінки рівня економічної безпеки підприємства та стосуються розрахунку показників, що характеризують рівень прибутковості, ефективності використання ресурсів, фінансової стійкості, конкурентоспроможності первинної ланки економіки. Разом з тим методичні підходи цього напрямку можна екстраполювати на секторально-галузевий, а також макrorівень ієрархії управління економікою. Також розглядаються методичні підходи дослідження рівня економічної безпеки, які

базуються на теоріях розпізнавання кризового чи некризового стану підприємства майбутньому. Тобто обґрунтовується перелік показників-індикаторів та їх критичні значення, за настання яких виникає загроза банкрутства. Проте слабкою ланкою такого підходу є нерівномірність загрози банкрутства за різними показниками, а також відсутність обґрунтування оптимального об'єктивного повноцінного переліку показників-індикаторів діагностики банкрутства.

Окрім того, дещо розконцентровують розглянутий методичний підхід наведені в економічній літературі не лише кількісні, а й якісні методи та моделі прогнозування банкрутства [3, с. 46-49].

Щодо групи нетрадиційних методичних підходів до оцінки рівня економічної безпеки, то найбільш прийнятними у контексті оцінювання економічної безпеки підприємства є: оцінка рівня, яка базується на співвідношенні величини бруто-інвестицій підприємства та ресурсів, необхідних для інвестиційної підтримки її умов; визначення ринкової вартості та економічної захищеності капіталу підприємства; оцінка масштабів економічної злочинності та ін.

Методичний підхід до оцінки рівня економічної безпеки підприємства, який передбачає оцінку співвідношення величини бруто-інвестицій і ресурсів, необхідних для інвестиційної підтримки умов, що забезпечують економічну безпеку, передбачає співвідношення бруто-інвестицій підприємства та інвестицій, необхідних для забезпечення економічної безпеки. Чим ближче розрахований показник до одиниці, тим вищим є рівень економічної безпеки. Така оцінка може передбачати не лише розрахунок кількісного, а й якісного показника, а також виокремлює такі рівні економічної безпеки: підтримання, мінімальний, дуже низький, низький, середній, високий і дуже високий. Недоліком цього підходу є його статичність і, зокрема, те, що він не передбачає оцінки ймовірності настання загроз фінансовій стійкості та економічній безпеці загалом [3, 50-51].

Системний підхід розглядає специфічні завдання економічної безпеки як структурної складової первинної господарської ланки, діяльність якої спрямована на виявлення і нейтралізацію будь-якої економічної безпеки:

1) Виявлення загроз та ймовірності їх перетворення в небезпеку. Цю функцію виконує власне підрозділ ділової розвідки.

2) Моніторинг і оцінка рівня окремих видів небезпеки. Цю функцію на основі інформації, отриманої діловою розвідкою, виконують аналітики з системи захисту, або залучаються фахівці з інженерно-технічного персоналу фірми.

3) Вибір ситуації, що супроводжується загрозою з найменшим рівнем ймовірності. Це основна функція менеджменту в прийнятті управлінських рішень з мінімізації витрат для досягнення мети фірми.

4) Уникнення небезпеки в допустимих межах. Найліпший варіант безпеки – це займатись таким бізнесом, який виключає будь-який ризик. Але в цілому це неможливо. Повністю уникнути ризику можна тільки за умови припинення діяльності в цілому. Тому на підставі класифікації альтернатив ризику з різними ступенями ймовірності менеджер приймає рішення про мінімізацію ризиків.

5) Визначення цілей і пріоритетних напрямків роботи з забезпечення усіх видів захисту.

6) Нейтралізація небезпеки і втрат, які завдані нею. Головним у діяльності системи захисту фірми є превентивні заходи щодо окремих видів небезпеки.

7) Попередження проникнення на територію фірми, а також несанкціонованого доступу зі злочинними намірами.

8) Забезпечення

9) Забезпечення

фірми, які є носіями найб

10) Поєднання об

організацій.

11) Розробка пр

економічної безпеки фірм

13) Контроль за

14) Проведення

15) Взаємодія

фірми [4, с. 91-93].

Головними чин

на думку В.В. Белокур

Відповідно до ідеї пі

конкурентні переваги і

існуючих і використ

поєднання ресурсів, в

конкурувати на ринка

наслідки, – певний ріве

Суттєві та ори

підприємства, отримав

безпеку підприємства

підприємства з інтерес

діють поза межами пі

різних груп, так або і

процес його функціо

повинні виявлятися, в

володіти певними рес

приділяється дуже мал

У межах вузьк

економічна безпека п

діяльності, що дозво

діяльності підприємст

економічної безпеки п

такому підході вини

підприємства, що мож

його, хоча такий підхі

230].

Висновки. Ек

успішного функціону

діяльності та впливу

економічною безпеко

мають розглядатися в

зв'язку з цим діяльніс

визначаються особлив

яким воно взаємодіє.

стану підприємства в індикаторів та їхні тства. Проте слабкою сруктства за різними ного об'єктивного та нкрутства.

і методичний підхід існі методи та моделі

в до оцінки рівня онтексті оцінювання ься на співвідношенні нних для інвестиційної номічної захищеності юсті та ін.

ки підприємства, який зестичій і ресурсів, зпечують економічну иємства та інвестицій, бличче розрахований ки. Така оцінка може о показника, а також і, мінімальний, дуже іком цього підходу є ймовірності настання 50-51].

ономічної безпеки як ність якої спрямована

ння в небезпеку. Цю пеки. Цю функцію на ь аналітики з системи оналугу фірми.

з найменшим рівнем правлінських рішень з

Найліпший варі-ант дь-який ризик. Але в -на тільки за умови дії альтернатив ризику ення про мінімізацію

и з

Головним у діяльності идів небезпеки.

фірми, а також

8) Забезпечення охорони майна фірми.

9) Забезпечення фізичної охорони керівництва та провідних фахівців фірми, які є носіями найбільш цінної інформації обмеженого доступу.

10) Поєднання обмеження небезпеки з отриманням гарантій від фахових організацій.

11) Розробка проектів і конкретних видів захисту з кожного виду небезпеки.

12) Розробка внутрішніх нормативних документів забезпечення режиму економічної безпеки фірми.

13) Контроль за виконанням режиму безпеки фірми усіма під-розділами і працівниками фірми.

14) Проведення навчання персоналу правилам режиму безпеки фірми.

15) Взаємодія з правоохоронними органами держави з питань безпеки фірми [4, с. 91-93].

Головними чинниками, під впливом яких формується економічна безпека, на думку В.В. Белокурова [5], є наявність у підприємства конкурентних переваг. Відповідно до ідеї підходу, який пропонується вважати конкурентним, стійкі конкурентні переваги підприємство отримує шляхом безперервного удосконалення існуючих і використання нових ресурсів. Зрозуміло, що будь-яке унікальне поєднання ресурсів, властиве конкретному підприємству, дозволяє йому успішно конкурувати на ринках, забезпечуючи при цьому певні конкурентні переваги і, як наслідки, – певний рівень його економічної безпеки.

Суттєві та оригінальні наукові результати тлумачення економічної безпеки підприємства, отримані групою авторів, які пропонують розглядати економічну безпеку підприємства як міру гармонізації у часі та просторі економічних інтересів підприємства з інтересами пов'язаних з ним суб'єктів зовнішнього середовища, що діють поза межами підприємства. Саме інтереси конкретних організацій, людей, різних груп, так або інакше пов'язаних з діяльністю підприємства і залучених у процес його функціонування, впливають на рівень економічної безпеки, отже повинні виявлятися, вивчатися і враховуватися. Для цих цілей підприємство має володіти певними ресурсами, проте в рамках цього підходу ресурсам як таким приділяється дуже мало уваги [6, с. 3-4].

У межах вузькофункціональних підходів (інформаційного та фінансового) економічна безпека підприємства розглядається з позиції окремого аспекту його діяльності, що дозволяє провести всебічні й глибокі дослідження обраного аспекту діяльності підприємства та показати конкретні шляхи й способи забезпечення економічної безпеки підприємства в тій або іншій сфері його діяльності. Проте при такому підході виникає відсутність єдиного розуміння економічної безпеки підприємства, що може значно знизити результативність підходу, тобто знецінити його, хоча такий підхід у багатьох випадках може принести відчутну користь [3, с. 230].

Висновки. Економічна безпека підприємства має ґрунтуватися на цілях успішного функціонування та розвитку підприємства за всіма сферами його діяльності та впливу, а не на принципі максимізації прибутку. Управління економічною безпекою підприємства та сама економічна безпека підприємства мають розглядатися керівниками як динамічний процес, а не статичне явище, у зв'язку з чим діяльність служби економічної безпеки, її структура та методи роботи визначаються особливостями самого підприємства та зовнішнього середовища, з яким воно взаємодіє.

Розглянувши детально підходи до формування економічної безпеки на підприємстві, слід зазначити, що кожний з них має свої переваги та недоліки. Неможливо однозначно визначити, який з підходів буде кращим для формування економічної безпеки на підприємстві, але, якщо застосовувати одразу декілька підходів, то загрози недоліків того чи іншого підходу мають бути зведені до мінімуму.

Література

1. Андрощук Г.А., Крайнев П.П. Экономическая безопасность предприятия: защита коммерческой тайны. – Монография. – К.: Издательский дом «Ин Юре», 2000. – 400 с.
2. Козак Л.С., Федорчук О.В. Теоретичне обґрунтування та оцінка рівня економічної безпеки підприємства в системі антикризового управління//Вісник Хмельницького національного університету – 2010 – №2.-с. 69-72
3. Васильців Т.Г. Економічна безпека підприємництва України: стратегія та механізм зміцнення: монографія. – Львів: Арал, 2008. – 348с.
4. Орлов П.І., Духов В.Є. Основи економічної безпеки фірми: навчальний посібник. – Х.: ТОВ «Прометей-Прес», 2004. – 284 с.
5. Белокуров В. В. Структура функциональных составляющих экономической безопасности предприятия: [электронный ресурс] / В. В. Белокуров // <http://www.safetyfactor.ru>
6. Чорна А.М. Характеристики ресурсного забезпечення економічної безпеки підприємства: [електронний ресурс] / Чорна А.М. // <http://www.nbu.gov.ua>

Пожуева Т.А. ОБОСНОВАНИЕ СОВРЕМЕННЫХ ПОДХОДОВ К ФОРМИРОВАНИЮ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ БЕЗОПАСНОСТИ ПРОМЫШЛЕННОГО ПРЕДПРИЯТИЯ

В статье рассмотрены теоретические основы экономической безопасности предприятия, и исследованы основные подходы к формированию его экономической безопасности.

Ключевые слова: экономическая безопасность предприятия, ресурсно-функциональный подход, системный подход, методический подход, конкурентные преимущества.

Pozhueva T.A. SUBSTANTIATION OF MODERN APPROACHES TO THE DEVELOPMENT OF ECONOMIC SECURITY INDUSTRIAL ENTERPRISES

Theoretical bases of economic security of enterprise are considered in the article, in detail considered and investigated basic approaches to the forming of economic security of enterprise.

Key words: economic security of enterprise, resource-functional approach, approach of the systems, methodical approach, competitive edges.

Пожуева Т.О. – Запорізька державна інженерна академія, к.е.н., доцент кафедри «Економіка підприємства».

Стаття подана 27.02.12

Постан
успіху будь-як
персоналу підп
політика стиму
враховувати чу
з іншого – «
швидкого, конт
Метою
політики сти
сільськогоспод
Огляд
підприємства
роботи О. Аф
персоналу виді
персонал, з ін
обслуговуючий
обслуговуючий
персонал та ін.
персоналу підп
працівників [.
рекомендаціями
запропонувати
виробничих роб
кольором позна
господарства.
Альтерн
підсумовано у
«останні» в ієр
праці персоналу
З рисун
працівників сіл
дорівнює відп
обґрунтовані ві
стимулювання і